

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

96. An Cardinales loquentes cum aliis existentibus extra Conclauē de rebus pertinentibus ad electionem peccent saltem mortaliter? Et deducitur, quod si necessitate urgente Sacerdos absque praeuia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

RESOL. XCVI.

An Cardinales loquentes cum aliis existentibus extra Conclauem de rebus pertinentibus ad electionem peccent saltem mortaliter?

Et deducitur, quod si necessitate urgente Sacerdos absque praua confessione celebrauerit, Quam primum confiteatur, & quia sunt verba imperatiua non important praeceptum ad mortale, sed consilium, & adhortationem.

Et docetur, quod consuetudo, & obseruantia subsequens est optima legum interpres? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 3.

^{Sup. hoc latissime in to. 6. tr. 1. Ref. 29. & in multis aliis eius prima not.} §. 1. **N**egatinè prima facie videtur respondendum: nam Pius IV. sic ait. *Clauis Conclauis nulli ad colloquium admittantur* * Quae quidem verba cum sint imperatiua, non inducunt praeceptum aliquod, quia sunt simplicia quaedam verba; Et quando Ius, vel Superior aliquid sub culpa praecipere volunt, fortioribus terminis uti solent. Et ita hanc sententiam generaliter, & absque vlla limitatione docet Bordonus in *cons. regul. tom. 2. resol. 61. quast. 9. nu. 27.* Patrum Thomistarum decus Cardinalis Caietanus 2. 2. *quast. 186. art. 9. circa solut. ad 1.* Castro lib. 1. *deleg. poen. cap. 5. docum. 4.* Salon. 2. 2. *quast. 77. art. 2. controuers. 8. col. 3. vers. Ex his sequitur.* Carbon. *de legib. lib. 7. diff. 4. ad fin.* Confirmatur haec opinio auctoritate Petri de Ledesma in *Summa Tom. 1. de Eucharist. c. 11. artic. 9. conclus. Villalobos in Summa tom. 1. tract. 7. diff. 37. num. 7.* Tamburin. *opusculo de Commun. cap. 1. §. 6. nu. 49.* Lud. de S. Ioanne *quast. 7. de Eucharist. art. 7. dub. 1. in fin. pag. 264.* Martin. de S. Ioseph. *lib. 1. tract. 7. de Eucharist. num. 19.* asserentium verba Concilij Tridentini *sess. 13. cap. 5.* Quod si necessitate urgente Sacerdos absque praua confessione celebrauerit, quam primum confiteatur, quia sunt verba imperatiua, non important praeceptum ad mortale, sed consilium & adhortationem. Et ad plurimum verba imperatiua, important tantum praeceptum sub veniali, tradunt Nauarrus *cap. 12. num. 49.* Emanuel Sa *verb. lex. num. 6.* Sayrus in *Clauis Regia lib. 3. cap. 7. num. 2. & alij.*

2. His tamen non obstantibus puto affirmatiuam sententiam tenendam esse. Probatur primò, quia supradicta opinio Caietani, & aliorum procedit quando materia non est grauis, sed quando verba imperatiua versantur circa materiam grauem, & quae plurimum interest Reipublicae, tum dicta verba importare praeceptum sub mortali, tradunt communiter Doctores, vt Castros Palaus *tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 9. num. 2.* Vasquez in *1. 2. tom. 2. disp. 178. cap. 3. num. 21.* Sanchez *de matrim. lib. 4. disp. 23. num. 12.* & in *Summa tom. 2. lib. 6. cap. 4. num. 26.* Merolla. *tom. 2. disp. 4. cap. 3. diff. 1. num. 110.* & alij. Quod patet ex Clement. *Exiui, §. item quia, vers. nos itaque de verb. significat.* vbi Pontifex expressè dicit, verba imperatiui nec continere praeceptum, nec ei aequipollere, & statim ex materiae grauitate praeceptum collegit. Sed in nostro casu materia praecipui est in re grauissima, quae importat, & conducit ad bonum vniuersale totius Ecclesiae, videlicet ad liberam, & rectam electionem Summi Pontificis. Ergo verba supradicta Pij IV. licet imperatiua, praeceptum sub mortali continere omnino dicendum est. Et ita interpretata est dicta verba Pij IV. consuetudo, & obseruantia subsequens, quae est optima legum interpres l. *minimè, ff. de legibus l. si de interpretatione, ff. eod. tit. cap. cum de consuetud. Sylluan. conf. 88. num. 27.* Tiraq. *De nobil. capite 10. num. 9.* Afflic.

^{Ad haec obsecro, quod haec duo nomina consuetudo & obseruantia au-}

Neap. *decif. 166. num. 9. & decif. 173. numero 3.* Menoch *conf. 32. numero 44. & conf. 390. num. 21. conf. 577. num. 2. & 3. vol. 3.* Mascard. *de probat. conclus. 1415 numero 10.* Bruno à Sole in *locis commun. verb. consuetudo 6.* Cardof. in *praxi Iudicum, & Aduocat. eod. vob. numero 3.* Cald. Pereira in *l. si curatorem, C. de integr. restit. minor. verb. contractum num. 29.* Beller. *disquis. cleric. p. 1. tit. de Clerico debitore, §. 12.* Mendez à Castro in *praxi Lusit. lib. 2. cap. 1. numero 12.* Camil. Borell. in *Summa omnium decif. tit. 14. numero 88.* Cened. *praetic. & canon. 99. lib. 1. quastione 3. numero 11.* cum aliis, quibus adde Ioannem Praepositum in *cap. 2. num. 14.* & Amicum in *Curso Theolog. tom. 5. disp. 5. sect. 8. num. 204.* asserentes, obligationem ad mortale solo verbo imperatiuo declarare praxim, & consuetudinem. Et ideo loquentes de verbis imperatiuis asserunt plures standum esse consuetudini acceptanti, & intelligenti ea verba. Si enim ita explicuit tanquam verba praecipui, continebunt praeceptum; si verò tanquam verba consilij continebunt consilium. Vbi autem consuetudo nihil explicuit, spectandam esse materiam, & si ea magni ponderis, & necessitatis sit, & ita verisimile sit, eam sic à superiore ponderatam, continebunt praeceptum; secus autem si non. Sic Anton. in *cap. nam concupiscentiam in fine de consit. & ibi Panorum, num. 4. Imol. num. 10. Felin. numero 8. vers. De aliquibus autem verb. Alex. de Neuo numero 26. Angel. verb. lex. num. 3. & ibi Tab. quast. 28. num. 29. Armilla num. 4. Syluest. verb. Praeceptum quast. 2. Euerard. in *suis topicis loco ab aequipollentibus, num. 11.* Sanchez *temo 2. Summa lib. 6. cap. 4. num. 39. & alij.* Sed in casu de quo loquimur, etiam si non adesset, consuetudo, quod negamus, tamen materia est ita grauis, vt grauior esse non possit, videlicet, vt diximus, media ad rectam electionem Pontificis. Ergo in dictis verbis imperatiuis praeceptum sub mortali Pium IV. imposuisse, manifestè apparet, nec aliter sentiendum puto.*

3. Ad auctoritatem desumptam ex verbis Concilij Tridentini vbi supra, Respondeo contra Ledesnam, & alios, verba illa imperatiua, vt ego * alibi probaui, inducere obligationem sub mortali, quia versantur, vt est in casu nostro circa materiam grauem, ita etiam interpretante consuetudine. Et ita docet Amicus *loco citato num. 204.* Et me citato *Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 9. dub. 9. num. 176.* & me citato *Leandrus de Sacram. tom. 2. trat. 7. disp. 7. quast. 46.* & me citato *Eminentiss. Card. Lugo de Euchar. disp. 14. sect. 7.* & me citato *Auerfa de Sacram. Eucharistiae. quast. 8. sec. 7.* & me citato *Francisco de Lugo de Sacram. l. 4. c. 6. §. 8. nu. 61.* & me citato *Paulus Maria Quartus, in Rubricas Missalis Romani p. 3. tit. 8. sect. 3. dub. 6.* & me citato *Trollench. de Sacram. l. 3. c. 6. dub. 4. §. 4. n. 26.* & me citato *Eliugus Bassatus vob. bo Communio sacra n. 59.* & me citato *Calpensius in Curso Theolog. tom. 3. tract. 22. disp. 9. sec. 2. num. 26.* cum aliis communiter.

RESOL. XCVII.

An Collocutiones, & Scriptiones, quae ordinantur ad Bonam electionem futuri Pontificis, prohibeantur in Bulla Pij IV. in eligendis, &c. Et opinio negatiua afferitur.

Et docetur, quod mens Legislatoris, & finis legis colligitur ex eius proemio.

Et probatur, quod quando cessat finis adequatus, & fundamentalis legis etiam in particulari, lex non obligat.